

Naplemente Bangu falu mellett

Az Afrikáért Alapítvány és a Magyar Afrika Platform elnökével, illetve társelnökével, France Mutombóval egy, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM) és az Európai Unió Integrációs Alap (EIA) által támogatott, migrációval, a Magyarországra érkező bevándorlók beilleszkedésével, a hazai társadalom irányukban tanúsított attitűdjeivel kapcsolatos kutatás keretében beszélgettünk.

France Mutombo

IDResearch (IDR): Melyik országban születettél?

France Mutombo: A Kongói Demokratikus Köztársaságban születtem.

IDR: Kérlek, mesélj egy kicsit a szülőhazádról és arról a térségről, ahol születted? Város, falu, körzet. Milyen volt ez? Milyenek az ottani életkörülmények?

F.M.: Mbujji Mayi városában születtem, ez Kasai tartomány fővárosa, de abban az időben, amikor mi születünk, még csak egy kis falunak számított.

IDR: Ez mikor volt?

F.M.: 1976-ban. Alig volt aszfaltút, alig volt víz valahol, de nagyon felkapott városnak számított, mivel gyémántváros volt. Igazából nem lakhatás okán, hanem a bánya miatt épült. Gyémántbányászattal foglalkozó cégek építették a munkásaik számára.

IDR: Kongóiak?

F.M.: Nem. A szakértők és a vezetői pozíciókban helyet foglalók inkább belgák és külföldiek.

IDR: A külföldiek tulajdonában voltak a bányák?

F.M.: Nem, állami tulajdon-

ban voltak. Hat éves koromig ott nőttem fel, utána elköltöztünk Kinshasába. Viszont az a hat év, amit ott töltöttem Mbujji Mayiban, bizonyos szempontból meghatározta az életemet.

IDR: Gondolkodásban vagy élményekben?

F.M.: Gondolkodásban, és igen élményekben is. Ott jártam óvodába, és az általános iskola első osztályába. Az ott szerzett iskolai élményeket soha nem felejtettem el, mert amikor elmentem a fővárosba, teljesen más iskolákkal találkoztam, mint ott. A Mbujji Mayiban lévő iskolánk nagyon elit iskolának számított, a gyémántbányában dolgozó emberek számára építették.

IDR: Ez egy jól szituált környezet volt? Elmondhatjuk, hogy a társadalom egészéhez viszonyítva itt mondjuk jobb életminőség volt megadatva?

F.M.: Igen, valamilyen szinten, de a város a nagyobb részén – tulajdonképpen, ahogy jellemző egész Afrikára – szegénység volt. Emeletes téglaházak, viszont három kilométerrel arrébb már kunyhók vannak, ilyen egy város. Mi első sorban nem a klasszikus értelem-

ben vett – hogy is mondjam – luxuskörülmények között éltünk, hanem mi is kunyhókban. Apukám elkezdett kereskedni, ruhával, meg egyéb más áruval, aztán belefogott a gyémántkereskedelembé, onnantól kezdve kicsit emelkedett az életszínvonalunk.

IDR: Ez az iskola és az óvoda, amiket említesz, ezek egy faluban voltak, vagy városnak minősül? Úgy értem, ahol az első hat évet élted.

F.M.: Igen, városnak minősül.

IDR: Mennyi lakosa volt?

F.M.: Most kétféle város, akkoriban százezer fős lehetett.

IDR: A fővárosi iskola milyen iskola volt?

F.M.: Olyan iskolába kerültünk, ami állami finanszírozású volt, érezhető volt a különbség. Ebben az időszakban tulajdonképpen változás állt be a családi élet tekintetében, mert anyukám és apukám kis szünetet tartottak a házasságukban.

IDR: Különköltöztetek?

F.M.: Igen. Voltak elrendeznivalók a családban, és addig szünetet tartották. Anyu elment a családjá-

hoz, apu pedig gyémántkereskedő lévén, utazott mindenhova. Mbujji Mayiból Kinshasába, Kinshasából Európába, és ott árusította a gyémántot. Általában az a jellemző, hogy a gyémántkereskedőknek több feleségük van. Minden országban kell egy biztonságos hely, ahol meg tud szállni, mert a gyémánttal úgy mászkál az ember, mintha aprópénz volna a zsebében. Amennyiben nincsenek bankok, nincsenek biztonságos helyek, egy megbízható asszony, akkor nem működik az üzlet, onnantól fogva ellopják tőled, és elveszítetted a milliókat.

IDR: Valójában be is biztosított magát ezzel, nem?

F.M.: Igen, ha mondjuk valakinek a fővárosban van egy felesége, aki folyamatosan várja, amikor leszáll, akkor az már biztonságot jelent. Ezt követően apunak is lett egy másik felesége a fővárosban. Miután ez a dolog anyuval nem rendeződött időben, akkor mégis úgy gondolta, hogy jobb lenne, ha egy asszonnyal foglalkozna, illetve a gyerekekkel, mi velünk. Elvitt minket a fővárosba a második feleségéhez, a mostoha anyánkhoz, aki gondoskodott rólunk.

IDR: Hányan vagytok testvérek?

F.M.: Öten voltunk testvérek.

IDR: Végeztél már fiatal korodban is munkát? Dolgoztál valamit? Akár segítettél apukádnak valahol, nem azt mondom, hogy a bányában gyémántot bányásztál, de bármit, ami családi üzlet volt.

F.M.: Igen, igen. Gyermekkoromtól fogva mindig dolgoztam. Amikor még csak nyolc éves voltam, akkor dolgoztam először. Ez azt jelentette, hogy mivel a fővárosban voltunk, kicsit szabadabban mozogtunk, mert apukám nem volt mindig ott, hogy vigyázzon ránk, a nevelésünkre. Volt egy kis szabadágunk. Régen nem volt bevásárló-

kocsi. Ha valaki megvásárolt dolgokat, akkor hordárokat fizetett, tehát hordárokként dolgoztunk a bevásárlóközpontoknál. Fogtunk egy csomagot, és elvittük a kocsiig, vagy hazáig, cserébe sütit, vagy egy kis pénzt kaptunk. Ebből volt egy kis zsebpénzünk. Vehettünk egy alsónadrágot, ami nagyon jó dolog, mert Afrikában az ember örül, hogy van nadrágja, nem pedig alsónadrágja. Afrikában, ha van egy alsónadrágod, akkor nagymenő vagy. Szóval ilyen dolgokat vetünk. Azon kívül apukámmal nem nagyon kívántam dolgozni. Tudatosan nem akartam vele dolgozni, valahogy belülről mindig önálló akartam lenni, és önállóan akartam megoldani a dolgokat. Úgy gondoltam, ha apuval dolgozom, akkor nem leszek önálló.

IDR: Igen, ez nagyon fontos szempont, és ezt már kiskorodtól érezted?

F.M.: Igen kis koromtól, belülről indult az egész. Élveztem, hogy elmentem a bevásárlóközpontba, hazacipeltem az árut, és akkor kaptam valamit. Ez az enyém, ezt én kerestem. Sőt, volt hogy egy üzletet közvetítettem, és járt volna százalék, vagy jutalék. Apu barátja vásárolt egy motort, én tudtam ki az eladó,

összehoztam őket, és akkor nekem járt volna 10% jutalék. Persze a 10%-ot apunál hagyták, és akkor azt nagyon nehéz volt behajtani. Mindig azt mondta nekem, figyelj fiam, eszel ingyen, alszol ingyen, tusolsz ingyen, mit akarsz még?

IDR: Milyen nyelveken beszélsz?

F.M.: Öt nyelvet beszélek. A csilubát, amit Mbujji Mayiban, a szülővárosomban tanultam, ez az anyanyelvem. Lingalát, amit a fővárosban tanultam, azt is anyanyelvi szinten beszélem. Ez a kulturális nyelv, a zenében például, de az iskolában csak két-három évig tanítják, utána tovább folytatódik a tanulás franciául. A francia tehát a harmadik, majd gimnáziumban a kötelező angol és végül a magyar az ötödik.

IDR: Milyen okokból érkezted Magyarországra?

F.M.: Tanulmányi céllal jöttem Magyarországra, nyertem egy ösztöndíjas lehetőséget.

IDR: Ez állami ösztöndíj volt?

F.M.: Nem. Egyházi, teológiai iskolába. Akkor Magyarországra érkeztem, a Sola Scriptura Teológiai Főiskolára, hogy folytassam a tanulmányaimat.

Kinshasában, háttérben a Kongó-folyóval

IDR: A Sola Scriptura az adventisták iskolája, ugye?

F.M.: Igen. Reisinger János volt az egyik tanárom. Ő foglalkozott velem nagyon komolyan. Pótszülőmnek tartom, mivel egyrészt franciául beszélt, és családjából majdnem mindenki beszélte a nyelvet. Másrészt, amikor megérkeztünk, akkor felkaroltak, családilag és az oktatás szempontjából is.

IDR: Egyedül érkezted Magyarországra?

F.M.: Nem, ketten voltunk.

IDR: A családból?

F.M.: Nem, Kongóban.

IDR: Te mindenképpen el akartál menni külföldre tanulni, vagy hogy jött az ötlet?

F.M.: Úgy is mondhatjuk. Én mindig arra törekedtem, hogy amit tanulok az színvonalas legyen. Még

milyen iskolába fogunk járni. De akár mennyire szegény volt apu, mindig követeltem, folyamatosan követeltem, hogy normális iskolába járjak. A testvéreim kevésbé nívós iskolákba mentek, mert nem volt bennük akkora indíttatás, mint bennem, így apu mindent megtett, hogy taníttasson. Mikor befejeztem a gimnáziumot, leérettségizem, akkor ott álltam, hogy hova menjek? Körülnéztem minden egyetemen Kongóban, igazából egyik sem vonzott, amiről úgy gondoltam, hogy ez színvonalat adhat nekem. Olyan egyetemek vannak, ahol reggel 8-tól este 6-ig állva jegyzetelsz, mert az 500 fős tanteremben 3000 gyerek van. És nem az megy tovább, aki okos, hanem aki fizet valamit a tanárnak, akinek van protekciója. Korrupt az egész, a pénzről szól. Akkor beszéltem apuval, hogy szívesen folytatnám a tanulmányaimat Európában. Erre azt mondta: „Fiam most nincs pénzünk, majd meglátjuk”. Utána jött ez a teológiai ösztöndíj. Tehát megmondom őszintén, hogy én Isten dolgaival kezdtem foglalkozni Kongóban, és már 13 éves koromban egyházak-

ról egyházakra jártam és komolyan szolgáltam. Ezt nagyon-nagyon a szívem mélyén viselem, ezért nem állt távol tőlem a teológiai felajánlás sem. Eredetileg közgazdász akartam lenni, annak készültem. Már a gimnáziumban is ilyen osztályba jártam, de felajánlották ezt a lehetőséget és úgy gondoltam, hogy szeretem ezt is, ez a második opció, akkor ezt fogom csinálni.

IDR: El is végezted és itt diplomáztál a Sola Scripturán, ugye?

F.M.: Igen, diplomáztam, befejeztem.

IDR: Teológus végzettségű vagy?

F.M.: Igen. Dolgoztam is lelkész-ként teljes munkaidőben, de most már csak hobby szinten csinálom.

IDR: Most főállásban, teljes idődben a civil szervezeteket csinálod, tehát az Afrikáért Alapítványt és az Afrika Platformot?

F.M.: Igen.

IDR: Beszéltünk ugye arról, hogy miért éppen Magyarország, illetve a családi helyzet, hogy a minőség az mindig fontos volt számodra. Azt hiszem ez egy nagyon fontos dolog, egy belső hajtóerő, akár Istennel, akár a tanulmányokkal kapcsolatban. Magyarország előtt, a szülőházaodon kívül éltél-e máshol? Más országban? Más területen?

F.M.: Más országban nem éltem, csak az országon belül sokszor távol voltam a szüleimtől. Egyrészt bennlakásos kollégiumban laktam három éven keresztül. Ott nem minden héten mehetsz haza, csak a nagyszünetekben, tehát Karácsonykor, Húsvétkor.

IDR: A szülők jöttek?

F.M.: A szülők jöttek, egy látogatás volt engedélyezve, nagyon ilyen kis katonaság féle volt. Nem voltam katona, mert Kongóban nem kötelező, de amit a katona-

A kalap Kongóban kötelező viselet

akkor is, amikor apukám megsegyenedett, mert az anyagi helyzete mindig hullámzó volt, egyszer a csúcson volt, milliomos, egyszer pedig nagyon szegény. Minden attól függött, hogy milyen szinten állt az anyagi helyzete, és akkor

imat Európában. Erre azt mondta: „Fiam most nincs pénzünk, majd meglátjuk”. Utána jött ez a teológiai ösztöndíj. Tehát megmondom őszintén, hogy én Isten dolgaival kezdtem foglalkozni Kongóban, és már 13 éves koromban egyházak-

A külügyminisztérium adománya

ságban lehetett volna tanulni, azt ott a kollégiumban megkaptam. Fegyelem, minden.

IDR: De bírtad ezt egyébként?

F.M.: Bírtam, és élveztem is, mert éreztem, hogy a jellemnevelésemnek jól tesz. Nem volt az a lazaság, nem volt elnézés. Ekkor kell felkelni, ekkor van ebéd, ekkor van tanulási idő. Ezt nem szabad, ezt szabad. Istent tisztelni kell, ha nem csinálod, kikapsz rendesen.

IDR: Amikor megérkeztél Magyarországra, akkor mondjuk adminisztrációs értelemben, vízum, letelepedési engedély, tanulási engedély tekintetében voltak-e nehézségek, amikkel szembesültél, vagy hogyan emlékszel arra, amikor először megérkeztél Magyarországra?

F.M.: Hála' Istennek, kiváltságos helyzetben voltam. Amikor megérkeztem Magyarországra érdekes módon nem volt vízumom.

IDR: Nem volt vízumod?

F.M.: Nem volt vízumom.

IDR: Nem volt vízum, semmi? De mégis csak kellett valamilyen engedélyeket beszerezni.

F.M.: A Scriptura igazgatóságának van egy nagyon ügyes ügyintézője, aki kitalálta, illetve valahogy elintézte, hogy vízum nélkül utazzak

Kongóból. Itt Magyarországon, a reptéren kaptam meg a vízumot.

IDR: Tehát amikor beléptél odaadták a vízumot?

F.M.: Igen. Másfél órán belül megvolt minden.

IDR: Nem volt fennakadás? Tehát azokat a papírokat, hogy az iskola ösztöndíját ad...

F.M.: Nem, nagyon jól elő volt készítve a pálya.

IDR: Ez mikor volt? Melyik évben?

F.M.: 1997-ben. Szóval elő volt készítve a pálya, úgyhogy nem volt gond. Végülis minden évben megújítottam, sőt több évre meg is kaptam a tartózkodási engedélyt.

IDR: Évről évre meg kellett erősíteni bevándorlási hivatalnál? Most milyen státuszban vagy egyébként?

F.M.: Tartózkodási kártyám van, mert közben megnősültem, és ez automatikusan jár. Öt évre kaptam most meg, de szeretnék letelepedésiért folyamodni, úgy látszik egyelőre semmi problémám nincs.

IDR: Igazából így adminisztrációs értelemben mész, haladsz végig ezen... – nem szembesültél problémákkal?

F.M.: Problémák voltak, a leg-

nagyobb probléma az, hogy az emberek – akik a bevándorlási hivatalban dolgoznak –, nincsenek a helyzet magaslátán. Bocsánat, de ki kell mondani, nincsenek tisztában bizonyos szabályokkal, sokszor félrevezetik az embereket, sokszor nem jókedvvel tájékoztatják a külföldieket. Gondold végig, akik a külföldiekért dolgoznak, azok közül sokan nem is beszélnek se angolul, se franciául. Gondold végig, hogy olyan ügyintéző áll szemben veled, aki nem tud angolul, se franciául, viszont te nem tudsz pontosan magyarul. Félreértések vannak, nincs jó kommunikáció. A kezdedbe adnak egy papírt, amiről azt sem tudod mit jelent pontosan. A legdurvább dolog az, hogy az ember lehet normálisan el tudná intézni az egészet öt percen belül, egy napon belül, egy héten belül, de mivel nem kap rendszeren információt, ezért húszszor kell visszamenni ugyanabba a hivatalba. Ez borzalmas. Mindenki dolgozik, vagy iskolába jár, így mindig szabadságot kell kivenni.

IDR: Fontosat említesz. Egyrészt ez a kommunikáció probléma, de mi a helyzet a hivatalnokok hozzáállásával? Amikor bemész egy ilyen hivatalba, illetve bementél egy ilyen hivatalba, akkor hogyan fogadtak téged? Mi volt az élményed? Nem kezeltek le azért, mert mondjuk te afrikai vagy? Mi volt az élményed abban a szituációban? Nem volt-e ilyen alá-fölérendeltségi érzésed?

F.M.: Ha őszinte akarok lenni, azt kell mondanom, ha Magyarországon beszélünk a rasszizmusról, a xenofóbiáról, akkor azt jobban lehet érezni a bevándorlási hivatalban, mint az utcán. Az emberek nagyon közömbösek, nem mindig segítőkészek. Lehet az a munkájuk, hogy ne engedjenek be „idegeneket”, szűriék meg az embereket, mindenesetre az emberi kedvesség, a segítőkészség az

ritka. Kevés emberrel találkoztam, akik annyira akartak segíteni. Ez visszatérő dolog volt. A másik, ami nagyon-nagyon fájdalmasan érintett, hogy régen, mielőtt az Európai Unióhoz csatlakozott Magyarország, mindig két iroda volt. Az egyik az európai közösség számára, ahol minden rendesen fel volt építve gyönyörűen, a másik pedig a románoknak, az afrikaiaknak, zsúfolva, sorrend nincs, semmi gép, aki korábban jön, az talál helyet, aki nem, az állt egész nap, és utána kiderült, hogy nem kerülhet sorra, mert záróra. Szóval nagyon-nagyon összevisszaság volt.

IDR: Mára jobb ez a helyzet?

F.M.: Most már sokkal jobb, szerintem egyre jobb, az Unió szabályozásai miatt emelkedett egy kicsit a színvonal.

IDR: Mennyire érzed magad otthon Magyarországon?

F.M.: Én otthon érzem magam.

IDR: Tehát ez az otthonod?

F.M.: Igen. Azt szoktam mondani, amikor Kongóba megyek, és kérdezik, hogy hova mész, hogy haza megyek, otthon vagyok, de most itthon vagyok.

IDR: Mikor nősültél meg egyébként?

F.M.: 2006-ban.

IDR: Gyerek van?

F.M.: Igen, egy gyerekünk van, másfél éves.

IDR: Kislány, kisfiú?

F.M.: Kisfiú. Most próbáljuk nevelni.

IDR: Akkor a teológiát te most hobby-szinten csinálod úgymond, ezt már mondtad, de ez a vallásosság, az Istenhez való kötődés az ugyanúgy megvan? Nem változott semmit?

F.M.: Nem változott semmit, erős hitem van, és ez meghatározza a mindennapjaimat.

IDR: Adventista vagy?

F.M.: Igen, az vagyok. Tulajdonképpen nem változott semmi, csak a munkahelyem.

IDR: Igazából a munkahelyed, amiről beszéltünk, a civil szervezetek. Ez teljesen kitölti napjaidat?

F.M.: Kitölti a napjaimat, igen.

IDR: És ez komoly kihívás, nem? Az igazi nagy harc akár a minisztériumokkal, akár a cégekkel, tehát hogy egyáltalán működni lehessen, megvalósítani célokat.

F.M.: Egy olyan alapítványt működtetni, mint a miénk, illetve fenntartani, úgy mondják franciául, mint az „ivó tenger”, tehát meg kell inni a tenger vizét. Természetesen lehetetlenség meginni. Hála Istennek azt mondhatjuk, hogy kitartással, becsületességgel, odaadással mindig találunk támogatókat, még a válság idején is. Mondhatjuk, hogy sok alapít-

vány megszűnik, de mi valahogy megpróbálunk talpra állni, igaz nehezen. Hiszünk abban, amit csinálunk.

IDR: Ugye a családod otthon maradt, mármint Kongóban. Hányszor tudod meglátogatni őket egy évben?

F.M.: Az alapítványnak köszönhetően, minimum kétszer egy évben. 2004 óta, illetve 2005 óta minimum kétszer egy évben, a legtöbb az négyszer volt, tavaly. Különböző okok miatt megyek haza, a projektek miatt, vagy el kell kísérni egy magyar csoportot. És ha már ott vagyok, van időm benézni a rokonokhoz, hogy találkozam velük.

IDR: Magyar barátok, mert gondolom vannak azok is?

F.M.: Vannak, igen. Sok magyar barátom van.

IDR: Őket hol szerezted?

F.M.: Egyrészt az iskolában, a kollégiumban. Az iskola idején iskolatársaim voltak, ők a legközelebbi barátok, mert velük meg tudtunk

Apa és fia esti sétán Prágában

beszélni mindent. Másrészt a munkám során kialakultak baráti kapcsolatok is, főleg olyanokkal, akik közelebb állnak az afrikai témához, ahhoz, amit csinálunk, tehát vannak közös témáink, közös érdeklődésünk, közös céljaink, ami összeköti azt a barátságot.

IDR: Össze szoktatok járni egyébként? Szoktatok találkozni?

F.M.: Persze, szoktunk találkozni. Meghívjuk őket magunkhoz, vagy fordítva. Ezáltal olyan barátokat is szereztem, akik a feleségem révén a baráti körben vannak.

IDR: Milyennek gondolod a magyar embereket általában? Tehát ami így jelzőként, asszociációként elsősre az eszedbe jut. Az élmény milyen a te fejedben a magyarokkal kapcsolatban?

F.M.: Őszintén szólva én nagyon szeretem a magyar népet. Nem a megélhetőség miatt maradtam Magyarországon. Lett volna lehetőségem akár Amerikába, vagy Franciaországba menni, ott esetleg jobban fel tudtam volna találni magamat, akár az egyházi szintet

nézve is. De hogy Magyarországon maradtam az annak köszönhető, hogy úgy éreztem, a magyar nép még köztes állapotban van a nyugati és a keleti között. Ez nagyon-nagyon fontos, mert van egy kis nyugati gondolkodás, de még van egy keleti gondolkodás is. Ha csak keleti gondolkodás lett volna, akkor lehet, hogy nehezebb egy külföldinek. De ha csak nyugati lett volna, akkor lehet azt éreztük volna... azt a felsőbbrendűséget mindenhol, tudod ezek a gyarmatosított gyerekek, ezek az afrikai gyerekek.

IDR: Miért egyébként úgy érzed, hogy Franciaországban például...

F.M.: Ha Franciaországban, Németországban, vagy Belgiumban tartózkodsz, és a belgákkal beszélsz, érezhető... érezhető, hogy ő eleve lenéz téged, eleve van egy felsőbbrendűség érzete.

IDR: Magyarországon ez nincs?

F.M.: Itt Magyarországon részben van, de nem jellemző mindenhol. Itt az emberek barátságosak, itt az emberek tudni akarnak dolgokat. Egy belga ember nem akar tudni Kongóról, ők nem kíváncsiak, ők azt hiszik, hogy mindent tudnak. Egy francia férfi az egész világról tud mindent, és ha meg akarsz ismerkedni vele, akkor te ismerjed az ő kultúráját. Ismerjed az ő kul-

túráját és pontum. Ő nem fogja tudni a nevedet, nem akar lemenni arra „szintre”, ahol te vagy. De a magyarok le tudnak menni arra a „szintre”, le tudnak menni az afrikai szintre. Ők tanulni akarnak, meg akarják tudni. Nekem ez érezhetően pozitív visszajelzés, egy nyitott gondolkodás.

IDR: Toleráns, ez azt jelenti vagy befogadó inkább?

F.M.: Befogadó, befogadó. Persze azt is lehet látni, hogy vannak szélsőséges mozgalmak, vagy mit tudom én, de azért a társadalom nagyobb részét nem foglalkoztatják ezek a mozgalmak itt Magyarországon. Látszik, hogy az emberek nem szeretik azt, ami szélsőséges, ami... ami feketén-fehéren van. Valamilyen formában ez előny, hogy Magyarország mégsem keleti, mégsem nyugati, hanem középben van. Nekem az a véleményem, hogy nyitottabbak is, meg akarnak ismerni.

IDR: Néztünk pár friss kutatást. Ezekből az derült ki, hogy a magyar társadalom bizalmatlanabb a külföldről érkezettekkel szemben. Tehát pont szembe megy azzal, amit te mondasz. Van egyfajta zárkózottság. Ezzel kapcsolatban van bármilyen észrevételed? Tehát te pont azt erősítenéd meg, hogy nem ezt tapasztalod?

Családi fotó a kongói édesanyával

Délutáni ejtőzés az árvabázis udvarján

F.M.: Én ezt nem tapasztalom. Inkább azt tapasztalom, hogy nyitottabbak, akarnak tudni. Azt kell tudni, hogy ez egy zárt világ volt 1990-ig. Ez egy zárt közösség volt, és amikor megnyitlak a határokat, amikor ablakokat nyitott Magyarország külföldre, akkor minden magyar meg akarta tudni, mi van ott. Én úgy gondolom, hogy a magyarok rengeteget utaznak most. Ez meghatározza, hogy mennyire akarnak tudni másokról. Van egy bizonyos dolog, ami nem a hétköznapi emberekről szól, hanem azokról, akik esetleg a politikában vannak, akik a minisztériumokban dolgoznak, akik valamilyen formában a hatalom közelében vannak. Például a nagy hivatalokban vannak előírások, figyeljétek gyerekek, akkor ebben az évben csak száz embernek fogunk menedékjogot adni. Nem tudom Magyarországon, hogy van, de vannak olyan országok, ahol van egy kvóta, ennyit fogunk adni és kész. Itt lehet érezni, hogy nem nyitottak az emberek, zárkóztak.

IDR: De Magyarországon ezt nem érzed?

F.M.: Ezt nem. A másik fontos dolog, amit meg kell említeni, az a munkavállalás kérdése. Ezt is lehet érezni, de ez nem azt jelenti, hogy a főnök azért nem akar téged be-

szervezni a munkába, mert külföldi vagy, hanem csak fél attól, hogy jön az állam és akkor mindenféle vizsgálatokat csinál, jön az APEH, vagy mit tudom én, és akkor rászállnak, hogy feketén dolgoztatja az embereket. Gyanakvóbb a hivatal ilyen szempontból. Ilyenkor inkább azt mondja az ember: nem akarom, de ez nem a zárkózottság, hanem félelem. Ha ugyanazzal az emberrel találkozol az utcán, akkor teljesen nyitott.

IDR: Pont a munkakereséssel kapcsolatban lett volna kérdés. De ez mellett a társadalom is érdekel bennünket, hogy a hétköznapi ember... mondjuk mész az utcán, érzed azt, hogy másként viselkedik veled? Mert mondjuk fekete színű a bőrod.

F.M.: Egyáltalán nem. Nem tudom, lehet, hogy nekem van más kisugárzásom, de azért 12 éve vagyok Magyarországon, viszont az ujjaimon meg tudom számolni az ilyen eseteket. Talán egy-két alkalom volt, amikor esetleg negatív megjegyzéseket kaptam, de az sem volt komoly. Megnézem ki az az ember, aki negatív megjegyzést tesz. Én ezt nem láttam, ha nekem egy művelt, tanult ember negatív megjegyzést tesz, akkor elgondolkodhatok, hogy ez az ember biztos végig átgondolt mindent, van alapja. De ha egy alig tanult, egy

hippi gyerek, egy ilyen bulizós, részeg valaki teszi ezt, azzal nem kell foglalkozni. Ha vannak afrikaiak, akik azt mondják, hogy itt rasszizmus van, meg fajgyűlölet, akkor úgy gondolom, hogy sok alkalommal nem a rasszizmus probléma, nem fajgyűlölési indítékek vannak a háttérben, egyszerűen olyan közegben mozognak, ahol az emberek már nem gondolkodnak normálisan, nincsenek eszközök. Természetesen mondhatjuk, hogyha feketével csinálják, akkor az idegyűlölet. Nem azt jelenti, hogy nem létezik, de sokkal kevésbé van jelen, mint mondjuk Franciaországban.

IDR: Mennyire érzed – most 12 év után, abszolút itt élve ebben a társadalomban – magad magyarnak? Amikor azt mondd, hogy igen, ez az otthonod, vagy amikor itt vagy, ez az itthonod, akkor például az érvényesülés a mindennapjaiddban, szokások átvetelésében, az étkezésekben, akár ruházódásokban vagy magyar, vagy mennyire kell, hogy magyar legyél egyáltalán?

F.M.: Jó, hát ez jó kérdés. Én azt hiszem, hogy minden nép azzá válhat, amivé akar. Elsősorban a gondolkodásban. Én úgy gondolom, hogy nem attól vagyok magyar, hogy ki kell mennem az utcára, vagy a Kossuth térre tüntetni, vagy nem tudom. Valaki ezt várja, miért nem mentél szavazni...? Én attól vagyok magyar, hogy beszéltam magamba ezt a kultúrát, ezt a gondolkodásmódot. Minden magyarral szemben tudok viselkedni itt Magyarországon, és eleve megtanultam perfektil a magyar nyelvet, nem azért tanultam, mert csak nyelvet akartam, hanem mert érdekel.

IDR: Olvasol könyveket is?

F.M.: Olvasok könyveket, szinte minden héten olvasok. Kötelezőségekből is, meg mert érdekel.

IDR: Irodalmi műveket is?

F.M.: Inkább vallási témájú dolgokat, afrikai témájú dolgokat, amiben mozgok. Írogatok is. Ezt elsajátítottam, úgy gondolom, hogy amikor az ember már tud kommunikálni egy néppel, minden szinten akadálymentesen, innentől fogva el lehet kezdeni más dolgokat is, a viselkedési szokások, az étkezés, a kultúra terén, és mindezt megszeretni, mert megérti az ember. Amikor elolvastam egy Petőfi Sándor verset, már akkor kezdtem ízlelni, szeretni, hogy úristen milyen mélységek vannak benne. Érted? Akkor már a magyar irodalmat is kezdi megszeretni az ember. A vers egy régi motívumról szól, ami a Magyarországot jelenti, akkor az ember egyben is megszereti ezt az egészet. Nemcsak a motívumot szereti meg, hogy húha, nagyon jó, hanem mert megértette, hogy mi van a háttérben. Úgy gondolom, hogy magyarnak mondhatom magamat, de van egy születésbeli identitásom, ami kongói. Azt kell mondanom, hogy sokszor identitászavarom van. Mert könnyen tanulok dolgokat, hála' Istennek van ilyen képességem. Amikor Kongóba megyek, akkor a kongóiakkal szemében már más ember vagyok, nekem is más kicsit az ő gondolkodásuk. Mégis, ha Magyarországon vagyok, mégsem vagyok teljesen magyar, mert nem tudod megváltoztatni a bőröd színét. Ha magyar emberrel beszélsz, ő azért látja, hogy afrikai vagy.

Kirándulás az árvákkal

Amikor beszélök valakivel, vagy akár egy rádióriportban nyilatkozok, akkor azt mondom, MI magyarok megyünk Kongóba, akkor az ember néz rám, hogy most ez a gyerek miről beszél, hogy MI magyarok? Ilyen az identitás-zavar, hogy ebben a helyzetben úgy gondolkodok, mint a magyarok.

IDR: Milyen terveid vannak a jövőre vonatkozólag? Továbbra is Magyarországon szeretnétek élni, itt maradni, itt dolgozni, ezeket a célokat megvalósítani, amelyekkel most foglalkozol?

F.M.: Mindig azt mondtam, amikor a feleségemet elvettem és fel-

merült a kérdés hol fogunk élni, hogy ott kell élni, ahova Isten szánt, és ahova küldetést is ad nekünk. Amíg érezzük, hogy a küldetésünk itt Magyarországon van, akkor itt leszünk, amint úgy érezzük, hogy Afrikában lesz a küldetésünk, akkor Afrikában. Én úgy gondolom, nem munkahelyeket keresek, hanem küldetést, aszerint alakítom az életemet, és majd meglátom. Egvelőre itt vagyunk a családommal, teszünk, segítünk, és a megfelelő időben, ha kell Afrikába megyünk. Természetesen ebben az esetben már nem egyedül döntök, a feleségem véleményét is figyelembe kell vennem.

Projekt címe: Itt vagyunk!

Projekt azonosítószáma: EIA/2007/3.1.1.2.

Projekt időtartam: 2009. április 1. – december 31.

A kutatással kapcsolatos információk:

www.idresearch.hu

EURÓPAI INTEGRÁCIÓS ALAP

A projekt az Európai Unió Európai Integrációs Alapjának támogatásával valósul meg.